

**ДО ПИТАННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З
ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ У ЧЕРНІГІВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ
ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

Підготовку спеціалістів з трудового навчання в регіоні було розпочато з 1964 року, з відкриттям на фізичному факультеті спеціальності “Фізика та технічна механіка”. Водночас з ґрунтовним вивченням навчальних фізичних дисциплін, студенти освоювали інтегровані дисципліни “Технічна механіка”, “Машинознавство з автотракторним практикумом”, “Технологія металів і матеріалів з практикумом в навчальних майстернях”, “Теорія різання металів”, проходили виробничу практику на заводах міста.

Запровадження нової спеціальності було обумовлено вимогою часу, оскільки виконання завдань трудової підготовки школярів, їх професійної орієнтації неможливе без фахівців з трудового навчання. Натоді трудове навчання в школі вели не педагоги, а виробничники - слюсарі, токарі, майстри та інженери. Відразу ж відкрити при педагогічних інститутах відповідні факультети також було неможливо - бракувало спеціалістів, відповідних навчальних планів, програм, літератури. Свій відбиток накладала на цю справу поширена думка про другорядність трудового навчання. Проте поступово реальність брала верх, і вже у 1970р. на фізичному факультеті була відкрита спеціальність “Вчитель загальнотехнічних дисциплін і фізики”, тобто вперше на передній план було поставлено хоча і в завуальованому вигляді, трудове навчання. Що розумілось під поняттям “загальнотехнічні дисципліни” і яке вони мали відношення до школи - невідомо і сьогодні. Мабуть, це був компроміс між прихильниками та противниками трудового навчання.

З появою цієї спеціальності значно розширився перелік навчальних предметів, виникла потреба у спеціалістах вищої кваліфікації та відкритті спеціальної кафедри. Щодо забезпечення спеціалістами вихід був один - залучити кандидатів та докторів технічних наук. З огляду на минуле можна стверджувати, що в цьому були як позитивні, так і негативні моменти. Позитивним було те, що фахову підготовку забезпечували кваліфіковані, досвідчені викладачі. Завдяки ним відразу ж утвердилась фундаментальність підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін. Негативним стало те, що викладачі технічних вузів перенесли в педвузи стиль викладання технічних навчальних предметів, на основі літератури, рекомендованої для спеціальних вузів, створили навчальні плани з помітним ухилом у бік інженерної підготовки вчителя. Чи можна було піти іншим шляхом? Так, можна. Треба було завчасно підготувати відповідні кадри, спеціальну та методичну літературу, тобто створити підґрунтя для підготовки вчителів трудового навчання.

За таких обставин у Чернігівському державному педагогічному інституті ім. Т.Г. Шевченка в 1972 р. на фізичному факультеті була створена кафедра загальнотехнічних дисциплін. У її складі було 7 викладачів, з них 4 кандидати наук: Татарчук В. О. (завідувач кафедри, кандидат технічних наук, доцент), Олезнюк В.Ф. (кандидат технічних наук, доцент), Пилипенко О.І. (кандидат технічних наук, доцент) і Антоненко С.І. (кандидат педагогічних наук, доцент).

Потреба шкіл у вчителів трудового навчання спонукала до розширення підготовки фахівців. Виникла потреба у створенні спеціальних факультетів. У 1982 році у нашому вузі був створений новий факультет - підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін та праці. Відтоді було підготовлено 504 вчителі загальнотехнічних дисциплін та праці, з них 25 отримали диплом з відзнакою.

На новоствореному факультеті розпочало навчання 200 студентів денної форми навчання, ще понад 400 здобували фах на заочному відділенні. Факультет почав швидко розвиватись. Зміцнювалась навчальна база, зростала чисельність викладачів. На кафедрі загальнотехнічних дисциплін невдовзі працювало 18 викладачів, з них 6 кандидатів наук. Протягом 1983-1986 рр. факультет закінчили 276 студентів стаціонарної форми навчання.

Деканом факультету було призначено кандидата фізико-математичних наук,

доцента Коновця М.К., завідувачем кафедри - кандидата педагогічних наук Антоненка Є.І. Певною мірою це вплинуло на переорієнтацію спрямування діяльності факультету. Поступово на факультеті почала відбуватись педагогізація навчальних предметів: формувались блоки педагогічних та методичних навчальних предметів, розширювався та структурувався практикум у навчальних майстернях, зароджувалися напрямки педагогічних та методичних досліджень, виникла потреба у виділенні окремих кафедр.

У 1985 р. деканом факультету було обрано доцента Акименка М.І.

У 1989 р. у зв'язку з реорганізацією загальноінститутських кафедр педагогіки та психології й необхідністю посилення практичної підготовки студентів до роботи в школі відбулось розділення кафедр загальнотехнічних дисциплін на три кафедри: загальнотехнічних дисциплін (завідувач кафедри - кандидат технічних наук, доцент Чернишов А.П.), основ матеріалознавства та трудового навчання (завідувач кафедри - кандидат педагогічних наук, доцент Гетта В.Г.) та педагогіки, психології та методики трудового навчання (завідувач кафедри - кандидат педагогічних наук, доцент Плуток А.М.). На факультеті на денному відділенні навчається понад 600 студентів. Створюються нові лабораторії, урізноманітнюються спеціальності, кафедри зміцнюються спеціалістами вищої кваліфікації. Ряд випускників факультету захистили кандидатські дисертації (Гетта В.Г., Плуток А.М., Ховрич М.О., Дедух В.О., Тополь О.В., Дрижак В.В., Чебоненко С.О., Пригодій М.А.).

У 1995 р. завідувачем кафедри педагогіки, психології та методики трудового навчання призначається кандидат фізико-математичних наук, доцент Завацький С.В.

У зв'язку з потребами суспільства у спеціалістах нового типу, рішенням Вченої Ради інституту в червні 1995 р. факультет було перейменовано в індустріально-педагогічний. Сьогодні на трьох кафедрах працюють 27 викладачів, 13 з них мають наукові ступені та вчені звання. З часу заснування факультету змінювалось співвідношення між фахівцями технічних та педагогічних наук. З 13 кандидатів наук тільки п'ять кандидатів технічних наук, які за час роботи оволоділи також педагогікою і методикою вищої школи.

Велику роботу колектив факультету провів по створенню матеріальної бази. Силами викладачів та студентів створено 35 лабораторій, кабінетів та аудиторій, переобладнано навчальні майстерні, спеціальні кабінети: технічної творчості, автосправи, швейної справи, кулінарії тощо.

Викладачі кафедри ведуть значну наукову роботу. На кафедрі основ матеріалознавства та трудового навчання ведеться підготовка аспірантів.

Науковцями факультету за останні 5 років опубліковано понад 250 статей, монографій, навчальних посібників, методичних рекомендацій.

Кафедри факультету підтримують творчі зв'язки з Інститутом педагогіки АПН України, Національним університетом імені М.І. Драгоманова, Херсонським державним педагогічним університетом та іншими педагогічними вузами.

На сьогодні факультет готує спеціалістів з таких спеціальностей денної форми навчання: "Трудове навчання (технічна праця) і фізика, автосправа", "Трудове навчання (технічна і обслуговуюча праця), основи підприємництва", "Трудове навчання (технічна праця) та основи інформатики, основи підприємництва". За окремими програмами на факультеті здійснюється підготовка магістрів.

Викладачі факультету спрямовують свою діяльність на підвищення якості підготовки вчителів трудового навчання перш за все для сільських шкіл. З цією метою триває підготовка контингенту абітурієнтів через ліцей та підготовчі курси, запроваджуються спецкурси, які допомагають студентам досягнути особливості роботи у сільських малокомплектних школах.